

31 224

Participatie van jongeren met een beperking

Nr. XXXXX

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 2009

In de algemene commissie voor Jeugd en Gezin bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister voor Jeugd en Gezin over de brief van 21 januari 2009 inzake de opdrachtformulering SER-adviesaanvraag jeugd (31 224, nr. 31).

De op 20 februari 2009 toegezonden vragen zijn met de door de minister bij brief van 2009 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de algemene commissie voor Jeugd en Gezin,
Heijnen

Adjunct-griffier van de algemene commissie voor Jeugd en Gezin,
Sjerp

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
- II. Reactie van de minister**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**45 Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie**

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen. Deze leden achten het van groot belang dat er helderheid komt naar de achtergrond en oorzaken van de toename van jongeren met ontwikkelings- en gedragsstoornissen. Toch hebben genoemde leden nog enkele vragen naar aanleiding van de adviesaanvraag.

De afgelopen jaren zijn naar bijna alle onderdelen van de SER-adviesaanvraag onderzoeken gedaan, onder meer door SER (2007), TNO (2007) en RIVM (2008). Ook heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijke effecten van de AWBZ-pakketmaatregelen voor de jeugdzorg door de Taskforce Linschoten. Kan de minister uiteenzetten wat dit komende SER-advies toevoegt aan de conclusies uit eerdere onderzoeken?

Het accent ligt in de adviesaanvraag sterk op de omschreven probleemgroep. Het blijkt echter dat er ook jongeren in de zorg terecht komen met een zorgvraag, die er eigenlijk niet thuishoren. Op welke wijze gaat het onderzoek hieraan aandacht besteden?

Opvallend is dat er in de afbakening van de doelgroep geen specifieke aandacht is voor allochtone jongeren. Het is een bekend gegeven dat veel jongeren van allochtone afkomst kampen met een psychische problematiek die samenhangt met integratieaspecten e.d. Deze leden vragen de minister te overwegen op dit punt een specificatie in de onderzoeksaanvraag, dan wel in de afbakening van de doelgroep op te nemen.

45 Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de adviesaanvraag en zijn verheugd dat het onderzoek eindelijk een feit is. Een toenemend aantal jongeren blijft aan de kant staan en is aangewezen op jeugdhulp en het stelsel van voorzieningen. Genoemde leden vinden het belangrijk dat onderzocht wordt hoe we deze jongeren in een vroeg stadium erbij kunnen betrekken en, net zo belangrijk, erbij houden.

Aan verstandig beleid ligt een grondige en systematische analyse ten grondslag. Pas als duidelijk is waarom er in Nederland steeds meer kinderen aan de kant blijven staan kan er nagedacht worden over een oplossing. Het is belangrijk om te weten waarom het aantal kinderen dat een beroep op hulp doet almaar toeneemt. In de basis komt het neer op de vraag “wie wacht waarop en wie ontvangt welke hulp en had eerder en gericht ingrijpen problemen kunnen voorkomen?”. Voor een deel weten we dat al. Eerder, in 2007, heeft de Sociaal-Economische Raad (SER) bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). Daarnaast is momenteel het zogenaamde “stapelonderzoek” van het ministerie van Jeugd en Gezin nog gaande. Dit onderzoek zou meer duidelijkheid moet verschaffen over het gelijktijdig gebruik van regelingen als geestelijke gezondheidszorg (GGZ), speciaal onderwijs, provinciale jeugdzorg, justitiële jeugdzorg, voorzieningen voor licht verstandelijk gehandicapten (LVG), de Tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG) en de Wajong. Tot slot heeft het kabinet de Gezondheidsraad ook nog gevraagd om advies uit te

brengen over de achtergronden van de toename van het aantal jongeren met een autisme stoornis. De leden van de PvdA-fractie willen een brede analyse waarbij onder meer gebruikt gemaakt wordt van de beschikbare kennis en de lopende analyses. Worden deze en andere eerdere onderzoeken betrokken bij de analyse van de SER? Deelt de minister de mening dat er duidelijkheid moet komen over de hulp die kinderen nodig hebben, eerst bij het opgroeien, later bij het volgen van onderwijs en nog later bij het vinden van arbeid?

Onderzoekt de SER ook of de hulp die kinderen nu ontvangen wel het gewenste effect sorteert of valt dit buiten de opdracht? Op dit moment zijn er in sommige sectoren wachtlijsten voor hulp. Ook groeit de vraag naar hulp nog steeds. Deze leden vinden preventie belangrijk en wil daarom weten of de SER ook onderzoekt of de zware hulp die nu soms gevraagd wordt voorkomen had kunnen worden door het eerder geven van ondersteuning en/of het eerder verlenen van hulp? Neemt de vraag naar hulp af als kinderen en hun ouders eerder en gericht hulp aangeboden krijgen? Dit zijn allemaal belangrijke vragen waar deze leden een antwoord op willen hebben.

In de begeleidende notitie gaat de minister uit van een krappe arbeidsmarkt. Een krappe arbeidsmarkt waarin de deelname van alle jongeren (ook de jongere met een ontwikkelings- of gedragsstoornis) “in de toekomst hard nodig” is. Deze notitie lijkt door de werkelijkheid ingehaald. De situatie op de arbeidsmarkt is niet meer zo rooskleurig en er wordt een werkeloosheid van 9 procent in 2010 verwacht. Genoemde leden willen dat de SER niet alleen ingaat op het scenario waarin de participatie van alle jongeren broodnodig is. Zij willen dat de SER ook kijkt hoe de participatie van jongeren met een ontwikkelings- of gedragsstoornis ook in economisch “slecht weer” kan worden gestimuleerd? Deze leden vrezen dat als de werkeloosheid toeneemt, juist jongeren met een ontwikkelings- of gedragsstoornis als eerste aan de kant blijven staan. Voor alle jongeren geldt dat participatie de beste kansen biedt op een zelfstandig leven. Het motto is iedereen aan het werk met een passende opleiding en scholing.

Tenslotte, onderwijs en zorg zijn erg belangrijk als het gaat om toeleiden van jongeren naar een plaats op de arbeidsmarkt. Niet alle jongeren hebben hetzelfde probleem. Wat voor de ene jongere goed werkt hoeft niet te werken voor de andere jongeren. Deze leden willen dat per doelgroep gekeken wordt naar wat er voor die specifieke doelgroep nodig is. Ook willen zij dat daarbij nadrukkelijk wordt gekeken naar de componenten onderwijs en zorg.

45 Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie is het opgevallen dat in de adviesaanvraag aan de SER de conclusies al worden getrokken, namelijk dat er sprake is van onnodige medicalisering en dat jongeren onvoldoende toegerust worden tot participatie. Genoemde leden zijn van mening dat door de SER juist onderzocht zou moeten worden of er inderdaad sprake is van onnodige medicalisering en of jongeren momenteel inderdaad onvoldoende worden toegerust voor participatie. Deze leden verzoeken de minister de adviesaanvraag hierop aan te passen.

Voorts wordt er in de opdrachtformulering aan de SER er al van uitgegaan dat er beleidswijzigingen nodig zijn. Dat valt volgens de leden van de SP-fractie nog te bezien. Zij achten het mogelijk dat de SER, op basis van de uitkomst van het onderzoek naar de vraag of er sprake is van onnodige medicalisering en of jongeren onvoldoende toegerust worden voor participatie, suggesties doet voor mogelijke aanpassingen van beleid. Het is vervolgens aan de politiek om te beslissen of beleidswijzigingen nodig zijn. Genoemde leden verzoeken de minister de adviesaanvraag aan de SER ook op dit punt aan te passen.

Het lijkt deze leden in het kader van meer preventie tevens relevant de SER te vragen om te onderzoeken hoe voorkomen kan worden dat jongeren langdurig afhankelijk worden van zorgtrajecten. Graag een reactie van de minister op dit punt.

Tot slot willen de leden van de SP-fractie benadrukken dat hun inziens de vraag voorop dient te staan of een jongere de zorg en begeleiding krijgt die hij of zij nodig heeft. De focus op participatie mag nooit ten koste gaan van de noodzakelijke zorg en begeleiding. Ook hierop ontvangen deze leden graag een reactie van de minister.

45 Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister voor Jeugd en Gezin inzake de SER-adviesaanvraag en hebben hierbij enkele vragen en opmerkingen. Genoemde leden vinden dat de nadruk in de adviesaanvraag meer moet liggen op de arbeidsparticipatie van deze jongeren. Die toeleiding naar de arbeidsmarkt is volgens deze leden momenteel het grote probleem. Het speciaal onderwijs is niet ingericht op het toeleiden naar de arbeidsmarkt van leerlingen met een zorgindicatie. De zorgleerlingen worden teveel gepamperd terwijl ze moeten kunnen participeren in de samenleving. Werken is daar gezien de inhoud van de adviesaanvraag kennelijk geen logisch onderdeel van. De leden van de VVD-fractie zouden graag zien dat de SER uitzoekt hoe deze jongeren kunnen worden toegeleid naar de arbeidsmarkt en hoe de arbeidsmarkt banen zo op maat kan maken dat ze ook voor deze doelgroep geschikt zijn.

Tot slot zouden deze leden graag zien dat de vraagstelling duidelijker wordt geformuleerd. Wat bedoelt de minister namelijk met het tegengaan van onnodige medicalisering?

45 Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister voor Jeugd en Gezin inzake de SER-adviesaanvraag en hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen.

In de aanvraag wordt met name gesproken over jongeren met gedrags- en ontwikkelingsstoornissen. Dat klinkt erg medisch, alsof de doelgroep de jongeren zijn met (al dan niet gediagnosticeerde) psychische en sociale aandoeningen. Drop-outs, zwerfjongeren of bijvoorbeeld kinderen die thuis worden mishandeld zouden hier niet buiten de boot mogen vallen. Onder de doelgroep moeten alle kinderen worden gerekend met wie het momenteel niet goed gaat.

De centrale vraag die de SER volgens deze aanvraag moet beantwoorden is hoe bestaande inspanningen meer samenhang kunnen krijgen en hoe dat meer gestructureerd kan. Die vraag is zeker een cruciale vraag, maar gaat voorbij aan een vraag die daaraan vooraf moet worden gesteld. Namelijk, komen de bestaande inspanningen volledig tot hun recht in het huidige stelsel? Zo nee, wat kan er aan het huidige stelsel worden verbeterd? Is de minister bereid de adviesaanvraag aan de SER op dit punt aan te passen?

II. Reactie van de minister